

Håløygminne 1, 1951.

Havet gir, og havet tar.

Av Karl Eliassen Renland

På gården Husa i Hillesøy bodde i forrige århundre en mann som hette Lorentz Severin Eriksen. Han var født på Edøy i Hillesøy i 1813, av foreldre Erik Larsen som var fra Fjordgård i Øyfjord og hustru Maren Elisabet Larsdtr. Edøy. Hun var datter av kirkesanger Lars Kr. Olsen og hustru Ingeborg Bergitte Hansdatter. Lars Olsen var kirkesanger i Hillesøy til 1826, da oppsa han stillingen på grunn av alderdom, han døde i 1831.

Da Lorentz Eriksens far var død, giftet enken seg annen gang med Hans Gregussen, da reiste sønnen Lorentz hjemmefra til Medfjord i Senjen. Der oppholdt han seg noen år. Derfra reiste han til Laukvik i Hillesøy som dreng til daværende handelsmann Hans Kr. Hansen. Samtidig tjente som

-302-

tjenestepike Inger Ovedie Johansdtr. fra Stønesbotn. Hun var født i 1814 på gården Galenslett av foreldre Johan Jørgen Torgersøn Bachmann og hustru Ane Katrine Pedersdtr. Botn.

Johan Bachmann var født i Trondheim 1786, var døpt i Trondheims Domkirke 30.8. samme år. Der ble Lorentz og Inger kjent og der var de til de ble gift. Som tjenere var de godt likt av sine husbondsfolk og Hans Kr. Hansen holdt bryllup for dem uten noe vederlag fra dem. Som brudegave ga han dem en vog mel som i de dage betraktedes som en stor og velkommen gave.

Da så disse to nygifte skulle sette bo for seg selv, var det nok mange ting som manglet dem. Men det som mest manglet dem var en passende båt til deres behov.

Men Hans Kr. Hansen var en hjelpsom mann, han hadde en ny færing og den tilbød han Lorentz Eriksen til kjøps; men likevel, Lorentz Eriksen sa som sant at han ikke hadde så mange penger at han kunne kjøpe en så kostbar båt. Dette ville ikke H. Kr. Hansen høre på, han overlot han båten svært billig og betalingen kunne løpe etter som han klarte å betale, dermed var Lorentz Eriksen godt fornøid. Da de hadde fått seg båt, samlet de sammen sine få eiendeler og reiste til Trælvik og bodde hos daværende oppsitter Rasmus Sørensen og hustru

Abel Absalonsdr. I Trælvik oppholdt de seg i omlag to år, så bygslet de Husa av Rasmus Sørensen og bosatte seg der. Lorentz Eriksen var en nevenyttig mann, han bygget selv sine hus og laget ellers alt av nødvendighet til husgeråd.

Disse to Inger og Lorentz arbeidet både sent og tidlig, og levde et sparsommelig liv så det vokste og grodde til velstand for dem.

Da de så hadde fått de nødvendige hus tilveiebragt og ferdig, var de skyldig et hundrede spesidaler. Men da mente hans hustru Inger at nu måtte det spares så godt det lot seg gjøre, for skyldig noe mer kunne de ikke være. Lorentz Eriksen var en stor og kraftig mann, og han sparte seg

-303-

aldri til arbeide, og hans hustru var og et arbeidsmenneske så de arbeidet seg snart opp til velstand.

I sitt ekteskap hadde de 10 barn, 3 døtre og 7 sønner, hvorav en av sønnene døde som barn. De andre barn levet til de ble voksne, og alt gikk godt, der ble stor velstand på gården, og det daglige liv gikk som vanlig. Men i 1879 begynte ulykken å komme over dem. Om vinteren i 1879 rodde en av sønnene Torger vinterfiske på Toften, en lørdag skulle han reise hjem til Husa, han skulle følge med broren Ingvar som kom hjem fra sjøen. Da de seilte over fjorden, kantret båten og Torger kom bort, de andre tre ble berget. Sorgen ble stor over tapet av ham, både blandt foreldre og søskende, men med dette var det intet å gjøre. Livet måtte leves videre av dem som var igjen. Så gikk tiden inntil høsten 1880, den 15. november, da reiste 2 av sønnene Lars Kristian 28 år gml. og Johan Andreas 25 år gml. og en dattersønn Bernt Johan Martinsen 18 år gml. utpå fjorden for å trekke line som de hadde satt dagen før. De var bare et kort stykke utpå fjorden. Været var utrygt, men da det var så kort stykke de hadde å fare, trodde de å komme tilbake før uværet kom. Men mens de var ute, kom nordvestkulingen i all sin velde med snefokk. På landveien har båten gått under, og alle tre kom bort. Båten fantes ute ved Venesbåen ca. 400 mtr. utfor gården. Sorgen var stor første gang, men enda mer andre gangen. Det ble en trist tid høsten utover; men intet kunne gjøres med dette. Men ennå var ikke ulykkene endt. Om vinteren 1881 var det et voldsomt snefall så stort at gamle folk da ikke kunne huske maken, og det har heller ikke vært noe lignende snefall siden heller. En dag vinteren 1881 etter en sterk nordvestkuling kom der et stort sneskred farenede nedover fra fjellet rett oppfor gården. Det rammet fjøset; men da fjøset var godt nedsnedd fra før, gikk skredet over taket og videre nedover til sjøen. Ingvar Lorentzens hustru Hanna var i fjøset men til all

lykke så holdt fjøstaket så hun berget livet; men der var så meget sne at de fikk ikke fjøset oppmåket før langt utpå ettermiddagen så det var sikkert noen spennende timer for

-304-

henne som var innesperret. På veien nedover rammet skredet en fiskesjå med en hel del tørrfisk og mange andre ting som var i sjøen, alt sammen gikk på sjøen. Noe ble bergel men mesteparten gikk tapt. Likeså rammet den stuen til Ingvar Lorentzen, så den ble liggende overende og bort på stuen til hans far men heldigvis berget barna livet som var inni huset; men huset lå så meget overende at Ingvar med sin familie måtte flytte utav huset og ned til faren. Nu skulle man tro at all ulykken skulle være forbi; men ulykkesbegeret var ennå ikke tømt.

Den 17. mars 1882 reiste Ingvar Lorentzen og hans svigerbrødre Andreas og Ole Eriksen fra Engenes, henholdsvis 30 og 18 år gml., begge ugifte, utover fjorden og skulle sette line. Været så truende ut til at det skulle bli s.v.-kuling. Men de reiste nu allikevel utover. De som hadde rodd utover før på dagen, var da på landveien da Ingvar kom utover. Den siste båten som da kom på land, var Aleksander Bertheussen, han var den siste som snakket med Ingvar og hans to kammerater; men da han hadde rodd et stykke opp mot land så han at Ingvar hadde snudd og kon roende opp under land; men før han nådde helt under land kom s.v.-stormen i all sin velde; men Ingvar kom allikevel så langt som til Traktstøa; der hadde rokket kastet båter rundt og alle tre satte livet til. Fra Øyfjordvær bemannet de en større båt for å komme dem til unnsetning, men rokke ble så svært at de måtte snu på Breivika.

Noen dager etter ble det litt bedre vær, og da rodde et par båter utover for å se om der fantes noe etter dem. Mei intet ble funnet uten båten, som lå smadret opp på landet ovenfor Traktstøa. Været var fremdeles urolig, men 3 veker etter ble det en finværsdag med solskinn og stille. Da fikk Lorentz Eriksen folk med seg og rodde utover for å se om de fant noe av dem som var bortkommet. Da fant de alle tre liggende nede på havbotnen, men da var ansiktet borttæret på dem så de var helt ukjennelig, av klær hadde de intet på seg, Ingvar hadde linningen av underbuksen på seg, og de hadde han innsydd navnebokstavene sine så han kunne iden-

-305-

tifiseres på den måten, de andre to brødrene Andreas og Ole kjente de fra hverandre på størrelsen. Alle tre ble begravde på Hillesøy kirkegård. Enken etter Ingvar, Hanna Eriksen, satt da igjen med 3 små barn, hun flyttet fra Husa og hjem til Engenes. Lorentz Eriksen solgte

gården til sin svoger Kristian Andersen og Lorentz levde da som kårmann inntil han døde den 22. oktober 1887. Da han var død bl boet registrert og da viste det seg at han var en meget vel stående mann. I Tromsø Sparebank hadde han innestående kr. 9672.- og dertil en del renter. Hjemme hadde han kr. 1300.- så det hele var nær 11000.- kroner i kontanter Da auksjonen var avholdt og boet oppgjort i skifteretten, utgjorde det til sammen 14000.- kroner, en anseelig sum i de dage da pengene hadde sin verdi. Hans hustru Inger levde endel år etter ham, hun døde på Austein hos sin eldste datter den 25. oktober 1896.

Husagården er fremdeles i slektens eie.